

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenthaler & Emerle Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opolád (VII Erzsébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
4-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-ri de Duminică 3 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 175.

Brașov, Miercuri-Joi 9 (22) August

1907.

Chestiunea desarmării la conferența dela Haga.

În cele din urmă, după-ce s'a scris așa de mult despre propunerea engleză relativă la restrângerea înarmărilor, ea a fost adusă de primul delegat al Angliei, octogenarul Sir Edward Fry înaintea conferenței de pace, și, ce e mai mult, a și fost primită cu aclamațiune de către toate statele reprezentate la Haga.

Minunea minunilor ar fi trebuit să se întâmple, dacă această propunere și deciziunea, ce s'a luat asupra pră-i, ar fi fost mai mult, decât vorbă goală, sau un fel de filozofie asupra stărilor triste și de plâns, ce există în toate statele lumii, spre cel mai mare detriment al popoarelor și al dezvoltării, bunăstării și înaintării lor în ce privește colosalele sarcini, ce trebuie să le poarte pentru înarmări. Insuși delegatul englez, care „a avut onoarea, de a prezenta la însărincarea guvernului britanic propunerea de cea mai mare importanță“, a crezut pentru a motiva această importanță, că este de ajuns să facă o singură constatare statistică, care să pună în relief în toată grozăvia lor urmările nefaste ale înarmărilor nebune. „Cheltuielile anuale militare ale statelor europene (cu excepțiunea Turciei și a Muntenegrului) precum și ale Statelor-Unite și ale Japoniei — zise el — s'au înmulțit dela prima conferență de pace (1899) până azi cu 69 milioane de livre sterlinge“. Ce sumă colosală! Cât bine nu s'ar fi putut face cu ea pentru omenire și pentru suprimarea mizeriei, ce o bântue pretutindenea, dacă s'ar fi putut întrebuița spre scopuri mai binecuvântate!

A aflat de bine totodată delegatul Angliei a resuscita în memoria reprezentanților statelor lumii dela conferența cuvintele depuse în memorandumul contelui Muraviev, adresat Europei înainte cu 9 ani în numele împăratului Rusiei, memorandum în care se zice, că sarcina atât de apăsătoare a înarmărilor va trebui să ducă în cele din urmă la o catastrofă, a căreia grozăvia deja de pe acuma face să se înfioare fiecare om cugetător.

A înțeleles bine Marea Britanie și au înțeles tot așa de bine și celelalte puteri mari și mici, reprezentate la conferență, că aceasta nu poate să tacă în chestiunea desarmărilor, și, dacă nu este în stare să facă, ca acestea într'adevăr să înceteze sau cel puțin să fie micșorate, să reînnoiască cel puțin dorința platonice esprimată la 1899 pentru curmarea lor. Englitera din parte-i a trebuit să a-rate, că voiește să facă un început „dacă va afla imitatori între puteri“, declarând că ea e gata a comunica cu aceste puteri în fiecare an preliminarele sale relative la construcțiile de vase de războiu nouă și la cheltuielile, ce le recer. Printr'asta crede că s'ar putea stabili cu încetul o înțelegere comună între diferitele state, care ar avea ca efect reducerea forțelor lor înarmate.

Totul însă, din fatalitate, este, cum am zis, numai o vorbărie goală, căci toată deciziunea conferenței se reduce la aprobarea din nou a deciziunii dela 1899 și la declararea între aplausele aclamatoare ale tuturor, că „e în mare măsură de dorit, a zice, că guvernele vor supune din nou unui studiu serios chestiunea desarmării“.

Se poate că nici acest rezultat mai mult decât problematic nu s'ar fi dobândit la Haga, dacă nu întreveneau în timpul din urmă întrevederile monarhilor dela Swinemünde, Wilhelmshöhe și Ischl și nu s'ar fi mai calmat printr'asta în mod simțitor antagonismul dintre acele mari puteri.

Conferența de pace a trebuit să lucreze cum a lucrat, ca să salveze cel puțin aparența, că nizește în adevăr a inaugura și a asigura epoca păcii universale, de care visează toți optimiștii. Este o amendă onorabilă, ce a făcut-o în vederea „înfricoșatei catastrofe“, ce va trebui să izbucnească odată, dacă nu se vor curma înarmările, cari apasă atât de greu pe grumazii popoarelor.

Potențații lumii simt, că s'apropie tot mai mult criticul moment și de aceea au crezut de datoria lor a face să se primească cu aclamațiune la Haga, că desarmarea e în mare măsură de dorit și că chestiunea ei trebuie să fie serios studiată.

Câtă mizerie nu se va deslănțui asupra popoarelor lumii, cât sânge nevinovat nu se va vărsa și câtă viață înfloritoare nu se va preface în cenușe și ruine până-ce Anglia, Rusia, Germania cu toate celelalte state vor ajunge să termine studiul lor asupra chestiunii desarmărilor!

Alegerea dela Beiuș. Candidatul naționalist părintele Dr. Vasile Lucaciu și-a început, precum ni-se scrie, Sămbătă turneul electoral. Pretutindeni candidatul român a fost primit cu mare entuziasm. Fișpanul și viceșpanul comitatului, cărora părintele Lucaciu le-a dat o vizită, i-au promis că își vor face datoria menținând ordinea în cerc și că nu vor influența lupta electorală. În cerc au și sosit deja câteva zeci de gendarmi pentru a „susține ordinea“.

Demonstrații în contra banului croat. Din Agram se anunță: Sămbătă s'ar au avut loc manifestații în contra banului croat. După știrile oficioase acestea ar fi neînsemnate, întru cât s'au mărginit la fluierări și strigăte în contra banului. Duminică demonstrațiile s'au repetat. Banul eșind din biserică și voind să meargă spre reședința sa, mulțimea a înconjurat trăsură și a manifestat contra lui. Intervenind poliția, mulțimea a fost împrăștiată.

Ce s'a discutat la Ischl? Corespondentul ziarului „Neue Freie Presse“ află din Londra câteva amănunte interesante asupra întrevederii dintre bar. Aehrenthal și secretarul de stat Hardinge. Acesta din urmă a admis vederile bar. de Aehrenthal în privința reformelor justiției în Macedonia, asupra rolului Turciei și asupra controlului statelor europene. Pare că ambii au fost de acord în a recunoaște, că primul lucru ce trebuie făcut pentru pacificarea Macedoniei, este nimicirea bandelor grecești.

Ministru-președintele României la printrul Bülow. — Din Berlin se anunță, că ministrul președinte al României, D. Sturdza, a sosit în Norderney. Aici a avut o consfătuire cu printrul Bülow, care l'a reținut și la dejun. Despre această consfătuire „Berliner Tageblatt“ află următoarele dela un diplomat român: Scopul convorbirii a fost, probabil, chestiunea relațiilor comerciale și financiare dintre România și Germania. S'au sfătuit de sigur și asupra împrumutului de stat al României și despre isvoarele petrolifere ale României. Vor fi discutat și chestia macedoneană, dar aceasta interesează România numai în rândul al doilea. Alte chestiuni mai actuale pentru cele două state nu sunt.

O pagină din dezvoltarea economică a României.

IV.
Literatura economică are tot atâta căutare și trecere la țaranul român dar și la marele cultivator, ca și cea scrisă pentru Hunhuzi și Tunguzi. În timp de 20 ani ministerul agriculturii n'a publicat nici o singură carte pentru răspândirea agriculturii raționale, ori pentru instrucțiunea tehnică a țaranului, căci vorba:

Cu contractul, 'ți umplu sacul
Cu fizică, 'tot nimică
Cu agronomia cu 'a'ă sărăcie

În schimb însă Români până ce n'au avut academie și părinți ai agriculturii n'au știut că mocanii au și agricultură și sunt elementele cele mai destoinice în agricultură și de a învăța alții dela ei agricultura. mocanii înșiși, cari din moși, strămoși trăiau ca „laturași“ pe lângă Ciangăii din Săcele, iar în țeară sub tutela și cu bilet dela Contu, n'au visat că fi și nepoții lor vor da în scurtă vreme pe senatorii și dipotații poporului român, cari vor legifera în numele senatului și poporului român și 'i vor da modele de agricultură înaintată cum și organizatori de frunte în agricultura mare și în diversele ei ramuri. Cultura viilor și vinificația din dealurile Săcelelor era așa de înfloritoare, încât a făcut pe academicienii noștri să înființeze instituții anume, menite cu propagarea acelor și uzanțe și deprinderi vechi secelene și se oblige pe toți proprietarii de vii și podgorii celebre ale țării, să trimită probe din viurile și strugurii lor la suprema judecată a seceleanului. Apoi să vezi neică ce mai pâne bună se face în Săcele, și cum știu ei să panifice?! Și ce mai șunci și mezeluri nu se prepară în Săcele, ce experiență veche nu au ei în prepararea lor și în aprecierea și combinarea sărei pentru săratul și preparatul șuncilor, jamboanelor și a tot feluri de mezeluri de carne și de pește?!!

Să ne ierte compatrioții noștri sași, dacă 'i trecem de astădată cu vederea și îi lăsăm pe al doilea plan cu slăninile lor de Brașov, renumite și în țeară dela cari au căpătat numirea de „Specksachsen“ și de „Sași rincezi“ dela rânțezolile din camerele lor de provizii și grănarele lor și cu salamurile de Sibiu și cărnățăriile lor, căci ei au fost întrecuți mult de către Săceleni. Și dacă nu o cred, citească literatura economică oficioasă română.

Și poate să fie neîncrezători și unii din cetitorii mei, dar cerceteze mai deaproape spre a lor dumerire, aceeași literatură și vor găsi că elementul cel mai nimerit de a învăța pe boieri, cum să-și înzestreze și caute moșiile lor și cum să

facă agricultura sistematică și să ia modele sunt mocanii și dela mocani, cari după ce le-au ameliorat deja grănele și oarzele au fost trimiși de 3 ori în misie la Anvers în Olanda, ca să le caute desfacere și debușeu pentru ele.

Apoi să vezi nei-ă ce mai uzine și fabrici nu sunt pe sub Peatra mare și la poalele Hegyeshegyului, cum se mișcă ciocanele cu abur și mii de uvrieri sunt cu deplină activitate neîntrerupt vara și earna, ziua și noaptea, apoi comerțul înfloritor al Secelenilor întins peste 9 țări și 9 mări. Deci ce persoane mai apte și mai capabile erau menite și în stare să facă și să conducă anchete economico-industriale și să încheie convenții comerciale și să studieze împletita chestiune a clăcașilor vechi și noi, decât cei de la Săcele. Economiiștii din Săcele mai au legături strănse și cu marii economiști ai apusului, pe cari li au de colaboratori pe un Lujo Brentano, G. Schmoller, Adolf Wagner și pe cei principali de la Paris, Bruxella etc. etc.

Ca marii cultivatori și moșieri ce sunt — să vezi că cutare are 50,000 de pogoane în mâna lui și numai grâu a pus pe 10,000 pogoane, dar pretinde de la împiegații și oamenii săi de serviciu, ca lui să nu-i ceară casă și masă, că la dânsul șurile de paie sunt destul de mari pentru culcuș, că cutăruia la 5 moșii nu-i dă mâna să se ocupe și să-și piardă timpul cu vre-o 5 mișoare de pogoane, unde clăile de grâu nu se văd din trestie și buruieni, că mai ține cutare moșie de 15,000 pogoane în arândă și la altă de 10,000 pogoane îndoiește de odată arândă, dar se poate fâli că are cele mai strașnice învoeli în tot județul, că cutare ca om practic și-a mărit moșia luând loturi în Dobrogea pe numele copiilor încă nenăscuți, al ciobanilor și cânilor de la țaria sa, ear cutare senator ceru să-i învețe strașnic minte pe țărani nemulțumiți cu învelile lui, când 2000 de țărani revoltăți se aruncară în genunchi cu capetele descoperite înaintea puștilor încercate ale soldaților, ca să tragă în ei.

Și dacă autorul nu s'ar teme de concurență și că o să fie sdrobotit din partea d-lui I. Pușcariu, alt venerat academician, i-ar arăta greșala comisă în opul d-sale „Familiiile nobile române“ de dincoace de munți, că a omis pe descendenții familiilor române, cari au luptat în evul mediu pentru triumful crucei și a drepturilor popoarelor contra semilunei și Saracenilor prin Rodos, Morea, Crimeea, Anatolia, ori în marea revoluțiune franceză, ca Siciliano, Morlano, Gaetano, Carno și alte perle ale aristocrației noastre cis-carpatine a căror genealogii și spițe ar fi necesar să le verifice și introducă în al III-lea volum al lucrării d-sale. Sorici, Tiriplici, Pârlea — Cap de fier etc. de sigur că nu meritau mențiune, ca fiind de origine burgheză.

Și în fine Secelenii nu se dovediră numai de aprigi apărători ai art. 7 din constituțiune, dar dau și garanță pentru viitorul țării și al neamului românesc, că țara poate merge înainte cu sistemul ei actuală de plugărie neschimbată, fără teamă 581 ani, — nici mai mult nici mai puțin cu o zi măcar. — Așa susțineau economiștii și tehnologii din Săcele în anul Domnului 1903/4 la societatea geografică română în ședință publică.

Deci hotărât lucru, țara românească

și neamul românesc au viitorul asigurat pentru aproape 600 ani înainte. Cele 15.000 vagoane de porumb de Laplata, cumpărat de guvern la 1905 și răcoalele țărănești din 1907 — sunt o sfruntare a adevărului. Vivat Academia?! Ucraina încă nu este perdută și mai sunt economiști și specialiști în Săcele.

Dela conferința de pace.

(Ședința de Sâmbătă 17 I. c.)

În ședința plenară de Sâmbătă a conferinței de pace, primul delegat englez Fry a ridicat chestiunea restrângerii armamentelor, relevând că dela prima conferință de la Haga pentru pace, cheltuielile anuale militare ale statelor europene, ale Statelor-Unite și ale Japoniei s'au mărit cu 69 milioane livre sterline.

Anglia este partizană decisă a aspirațiilor Țarului convocator al primei conferințe. Este adevărat că fiecare țară are datoria de a se apăra în contra inamicilor și a primejdiilor, cari îl amenință decidând el singur ceea ce îi convine să facă, în acest scop. Prin urmare numai prin buna și libera voință dorințele noastre vor putea fi realizate.

Cât despre mijloacele de a ajunge la scop, guvernul englez m'a autorizat să fac următoarea declarație: Anglia ar fi gata să previe anual pe fiecare putere, care ar observa același procedeu, despre proiectele sale privitoare la construcțiunea de nouă vase de războiu precum și de cheltuielile lor. Acest schimb de informațiuni între guverne ar ușura schimbul de vederi cu privire la reducerea forțelor lor, care s'ar putea realiza pe cale de comune acorduri. Anglia crede că s'ar putea ajunge în acest mod la un acord cu privire la aceste cheltuieli, cari ar putea fi încorporate în bugetele lor de către statele, cari ar fi gata să adopte această cale.

D-l Fry a propus în fine rezoluțiunea următoare și conferința a confirmat-o: Văzând că cheltuielile militare dela prima conferință s'au urcat și sunt considerabile în mai toate țările, conferința declară, că este foarte de dorit a exprima ca guvernele să se pună din nou a studia această chestiune.

Președintele Nelidow a relevat că războaiele făcute în China și în Transvaal în urma conferinței dela 1899, și în urma războiului ruso-japonez, cât și dificultăți diplomatice ar fi determinat guvernul Rusiei a nu primi în programul conferinței cea de a doua propunere de micșorare a armamentelor făcută în 1899. Conferința nu era pregătită pentru această chestiune. Cu toate acestea inițiativa engleză nu poate fi decât aprobată. D. Nelidow recomandă ca să fie primită prin aclamațiune propunerea făcută de către d-l Fry. Conferința aprobă. În urmă ședința este închisă.

Cronica din afară.

Evenimentele din Maroc. Din interiorul și de pe coastele Marocului sosesc știri îngrijitoare. După toate aparențele situația se înrăutățește. Agitația triburilor din jurul Mazaganului crește. În raza portului se află două vapoare. Comandantul vasului »Amiral Aube« a sfătuit pe europeni să părăsească orașul. Plecarea a și început. Sultanul a trimis în toată țara ștafete, cari să sfătuiască populația să nu declare războiul sfânt care ar putea să aducă ruina Marocului.

Ziarului »Times« i-se comunică din Tanger raportul conferinței, pe care au avut-o vizirii cu ulemalele la Fez și în care s'a discutat atitudinea marocanilor față de întâmplările din Casablanca. Ministrul de externe Ben-Sliman a dat cetera raportului evenimentelor din Casablanca. Înainte de a putea sfârși, seriful Katan, capul unei secte fanatice, se ridică și cere declararea războiului sfânt. El declară că e în stare a aduna o armată puternică, cu ajutorul căreia să măcelărească toți creștinii. Kadiful din Fez și 4 ulemale au sprijinit această propunere, 10 ulemale s'au obținut. Un schimb de cuvinte a avut apoi loc între vizir și ulemale, cari au părăsit imediat sala, hotărâți să agite pe indigeni în contra eurorenilor. După aceasta Ben-Sliman se duse

la sultan, care se teme să nu fie ucis, dacă nu se va pune în capul marocanilor, cari țin să declare războiul sfânt.

Reformele din Macedonia. Din sorginte engleză se comunică, că secretarul de stat Hardinge, care a însoțit pe regele Eduard la Ischl, e convins că Austria vrea cu orice preț să introducă reformele în Macedonia. De o acțiune separată a Angliei nu mai poate fi vorba, de oarece aceasta a acceptat punctul de vedere al Austriei. Cele două state s'au înțeles asupra unui real control asupra administrației turcești. După reforma financiară vine acum rândul reformei judiciare și aceasta nu numai sub patronajul Austriei și al Rusiei ci și sub concursul tuturor puterilor. Detaliile acestei chestiuni vor forma obiectul unei viitoare discuții.

Samuil Andrievici-Morariu.

(Activitatea lui pedagogică).

— Fine. —

»Micul Comenius« era prin anii 1840—50, prima carte, pe care o primiau »recruții școlăiești« în mână. Și cărticica aceasta e atât de bine întocmită, încât și astăzi s'ar întrebuința cu folos real, dar nu în anul pentru care e menită, ci ceva mai târziu. Căci deși modul de instrucție e inductiv, inducția nu e acea pe care o cere pedagogia adevărată, adevărată »inducția intuitivă-concretă«, ci inducția »intelectuală-abstractă«. Pestalozzi a pretins ca începutul instrucției să fie cu desăvârșire intuitiv. Așa a lucrat și învățat el în școala dela Iffertzen.*) Ideile acestea ale lui Pestalozzi și altor pedagogi abia acum sunt aperate din partea învățătorimii, care pretinde în congresele și adunările ei o reformă a învățământului în înțelesul acela ca scrisul și cetitul să se înceapă numai în anul al doilea, ori cel puțin în semestrul al doilea de școală.**) Reforma aceasta e și săvârșită în școlăle primare din cantonul Aargau.

»Carte de cetire seu legendar românesc pentru a patra clasă poporană. Viena 1869«.

Cartea aceasta nu mai aduce text nemțesc, copilul e deprins deja în destul, ca să înțeleagă limba nemțască și fără călăuză limbii materne. E împărțită în 6 capitole. Capitolul I. e menit să lămurească elevii, în ceea ce privește pământul, cerul, soarele, luna și stelele, depărtarea, mărimea și umbrelul lor.

Prima piesă e o convorbire între »Eu« (adevărat dascălul) și un băiat, căruia îi place să privească cu ochi trezi în natură. Dacă ar fi întreaga carte scrisă în forma aceasta, ar fi una dintre cele mai bune cărți de cetire dintre toate câte s'au scris.

Partea a II-a vorbește de meteorologia elementară: aer, apă, ploie, grindină, rouă și brumă, puterea focului.

Partea III-a introduce pe copii în geografia elementară, le vorbește de folosul geografiei, regiunile geografice: »ocean, ori mările pământului«, părțile pământului, Europa, munții, riurile cele mai însemnate din Europa; de staturile (sic!) Europei, capitalele din țările Austriei și capitalele celorlalte staturi din Europa. »Țările și staturile cele de căpetenie din Asia, Africa, America și Australia«.

»Inpoporarea pământului«, feliurirea oamenilor, a-limbilor și regiunilor.

Partea IV-a aduce unele cunoștinți din științele naturale: Termometrul, barometrul, »mașina de aburi«, »circulațiunea apoi«, magnetul, »electricitate« care are »efect foarte întes«, »feritoriul de fulger«, telegraful, sarea de bucate, aurul și argintul, ferul și argintul viu.

Partea V-a cuprinde »naraciuni și asemănări morale«, sunt povestiri slăbuțe cu tendințe prea vădite; iar partea VI-a învață prin »reguli practice« cum să se poarte cuviincios.

La anul 1850 apare la Viena aritmetica pentru a doua și a treia clasă a școlălor naționale din Bucovina. Din compunerea germană a lui Francisc Mochnic, tradusă de Samuil Andrievici paroch și asesor onorariu consistorial.

E o carte, care înseamnă un progres față de cartea lui Șincai, atât ca limbă cât și ca metod. Șincai zicea »unișoară«, »zecișoară«, pe când parochul Andrievici zice unitate, zecime și »zăciariu«.

Ca probă dăm puținele rânduri ce urmează: »Numerii sub sută sunt pentru întreaga computare de cea mai mare

*) Vezi »Pestalozzianum« Beilage zur Schweizerischen Lehrerzeitung, 1906 Nr. 9.

**) Vezi rapoartele despre Vierter Erziehungs-tag in Weimar, apărute în »Leipziger Lehrerzeitung« și »deutsche Schulpraxis« din Iunie.

cumpănă, încât începătorii nu au să pășească la numeri mai depărtați până nu vor petrece cu vederea lămurit cele de întâiu, și până nu vor fi în stare să facă cu ele cele mai feliurite prefaceri. Spre acest scop să se facă următoarele deprinderi: . . .

Precum se vede, cartea e compusă mai mult pentru lămurirea dascălului în predarea numerilor decât ca să fie dată în mâna copiilor.

»Prescurtare din istoria sfântă a testamentului vechiu și celui nou, cu aplicări din învățătura religiei a bisericii drept credincioase a răsăritului pentru a doua clasă a școlălor poporane, compusă de parochul Samuil Andrievici, Viena la edițiunea de cărți scolastice 1865«.

Cartea cuprinde în estras întreg testamentul, e un fel de introducere în teologie, bună pentru seminarii, dar nu pentru școlii poporane. Cartea »facerii« se estinde pe o pagină și două rânduri. După cuprinsul »facerii« urmează întrebări catechetice, fără răspunsuri; iar alt capitol aduce »învățătura« ca: »Ce învățăm noi a cunoaște dela facerea lumii?»

Răspuns: Dela facerea lumii noi începem a cunoaște cumcă Dumnezeu este atotputernic, prea înțelept și întru tot bun.

»Deprinderile acestea catechetice« precum le mai numește parochul Samuil, sunt bune, dar nu de a le da elevilor de-a gata, deși catechetica noastră și cea catolică le pretinde în ciuda tuturor principiilor pedagogice; ci învățătorul să predea astfel materialul religios, încât elevul singur să fie în stare a scoate la urmă »învățătura«: »Trebuie să se pregătească inima pentruca mintea să înțeleagă adevărurile dumnezeiești« zice Pascal.

»Istoria sfântă a testamentului vechiu și celui nou cu aplicare din învățătura religiei a bisericii dreptcredincioase a răsăritului pentru a patra clasă poporană, compusă ș. a. m. d., Viena 1865.« Conține același material, dar espus mai pe larg. Se vede că părintele din Ciachor era adict al »cercurilor concentrice«, cari pe vremea aceea se bucurau de o deosebită trecere.

»Epistolile și Evangheliile pe toate duminicile și sărbătorile de peste an, cu deduceri și aplicări, compuse pentru a III-a clasă poporană, Viena 1865«.

Faptul că aduce și text curat din așezământul nou însemna un progres vădit, și gândul care l'a îndemnat la întocmirea unei astfel de »cărți scolastice« e foarte modern. Copilul se învață astfel a cunoaște și a îndrăgi originalul. Dar mai întâi e de mare lipsă, ca să predăm în mod desăvârșit unitatea hotărâită pentru o oară, și numai la sfârșit să se cetească împreună textul original. O astfel de lucrare lasă totdeauna o impresie vie și puternică.

Alături de aceste cărți, pe cari le-am aflat în biblioteca Academiei, parochul Samuil va mai fi »compus« de sigur și altele încă, cari dorm uitate în cine știe ce bibliotecă nefolosită, ori aruncate în praful ungherelor tănuite. S'ar săvârși un lucru bun și folositor, dacă cărțile nepomenite aici se vor trimite la București, bibliotecii Academiei române.

Dr. N. R. Păunaș.

Știri din România.

Doctoratul în drept. D-l Spiru Haret, ministrul instrucțiunii publice, studiază la Valea Călugărească și chestia înființării doctoratului în drept la universitatea din București. Doctoratul nu se va înființa decât la București, pentru-că la facultatea juridică din București sunt 2500 de studenți, pe când la cea din Iași nu sunt decât 245. Proiectul d-lui Haret va fi discutat de consiliul profesoral al facultății de drept din București în primele zile ale lunii Octomvrie.

Tunelul dela Berești. Lucrările tunelului dela Berești, tunel în lungime de 3356 metri, a căror executare a început în Octomvrie anul trecut, se urmează cu multă activitate. Tunelul a fost pătruns până acum în partea dinspre Bârlad pe o lungime de 300 metri, iar în partea dinspre Galați pe 100 metri.

Starea sămănăturilor. Ministerul de domenii a mai primit următoarele știri cu privire la starea sămănăturilor: Grăul recoltat în majoritatea județelor din țară are o calitate bună și o greutate remarcabilă. Secerișul s'a terminat în toată țara iar treeratul va continua cu activitate până pe la 15 August, când se crede, că va fi terminat. Forumbul e bun în Moldova, foarte bun în județele Brăila și Romanai, e slab însă în regiunea de mijloc a Munteniei. Recolta porumburilor timpurii va fi

totuși satisfăcătoare. Viile promit o recoltă sub mijlocie, adevă echivalentă aproximativ cu 1.500.000 hectolitri numai în cazul când va fi ferită de piatră. Fânățele și pășunile într-o mare parte a Munteniei sunt slabe, iar vitele duc lipsa hranei. În restul țării sunt bune.

Somnambulii din str. Dragoș-Vodă.

Cazurile de somnambulism au luat proporții îngrijitoare în București, făcând să se constate, că această periculoasă boală e contagioasă și poate să facă numeroase victime. După primul caz de la ospiciul Puntelimon este de înregistrat al doilea cas în str. Dragoș-Vodă. Un nefericit frizer, fire bolnăvicioasă, întorcându-se de la Pantelimon, unde azistase la escursiunile nocturne ale somnambulului de acolo, a fost lovit de un acces de nervi și a doua noapte a imitat pe acela pe care îl văzuse cu două zile mai înainte. Un al treilea caz de somnambulism s'a manifestat tot în nenorocita familie din str. Dragoș-Vodă. Fata Teodora Constantinescu, văzând pe fratele ei urcat pe acoperiș a căzut într'o criză de nervi colosală. Nefericita a fost transportată la spitalul Colentina, unde i-s'au dat grabnice ajutoare. Pe la orele 2 noaptea, când nefericita fu reintoarsă acasă, ea s'a sculat din pat și a făcut o escursie pe acoperișul casei. La aceste triste spectacole au asistat în fiecare seară mii de curioși.

O moarte tragică. Sâmbătă dimineața la orele 10 a avut loc în Ploești o mare nenorocire. Sergentul de oraș Adam Gheorghe, în etate de 26 ani, chemase la el acasă în strada Oilor Nr. 205 pe șase camarazi, cu cari să meargă să se scalde în râu. Unul dintre ei, anume Constantin Stan, se juca cu revolverul și într'un rând îi puse la gura ușei. Gazda, Adam Gheorghe, se găsea în curte și tocmai voia să intre în casă, când un alt camarad, Manolache Iordache, spuse lui Constantin Stan: la trage, măi, cu revolverul prin gaura ușei! Acesta trase un foc. Glonțul nimeri pe Adam Gheorghe drept în ochiul drept, lăsându-l mort la pământ. Criminalul, cum și Manolache Iordache au fost arestați.

STIRILE ZILEI.

— 8 August v.

Conzistor plenar. Joi la 15 c. s'a ținut — scrie »Unirea« — conzistorul plenar, în Blaj la care afară de asesorii din gremiu au luat parte următorii: Iacob Macaveiu vicariul Făgărașului, Alesandru Dobrescu protopopul Sebeșului, Iosif Costin protopopul Turzii, George Bărbat protopopul Blajului, Iuliu M. Montani protopopul Roșiei de munte, Iosif Lita, vice-protopopul Biei și Iovian Andreiu vice-protopopul Dârgei. S'au primit 9 clerici pentru Seminarul teologic archidieceșan și unul pentru Seminarul central din Budapesta. La Budapesta merge: Ionel Nicolae Precup, în Seminarul domestic sunt primiți: Alesandru Lupean, Ștefan Suciu, Nicolae Pop, Victor Florea, Victor Neamțiu, Ionit Brad, Ioan Cosma, Teodor Pădurean și Longin Corcheș. Au fost primiți 121 alumni în Internatul de băieți și 60 de alumne în Internatul de fete.

Marti în 13 I. c. a intrunit — ne mai spune foaia din Blaj — Escelența Sa Părintele Mitropolit la masa-i ospitală corpul ofițeresc al regimentului Nr. 31 ce petrece la manevre în Blaj. Escelența Sa a toastat pentru bravii ofițeri, i-a răspuns comandantul regimentului colonel baron Dürfeld mulțumind Escelenței Sale și întreg publicului din Blaj pentru primirea afabilă, ce o întâmpină în Blaj regimentul, de care primire foarte puține se vor bucura.

În ziua de 18 August, aniversarea zilei nașterii Maj. Sale Monarhului a fost înaintată la rangul de sublocotenent-locuțitor (Kadett-of-Stellvertreter), precum ni-se scrie din Sibiu, următorii tineri români, cari au absolvat cursul al IV-lea al școlăii de infanterie din Sibiu: d-l Ioan Aron născut în Brașov ca primul dintre absolvenții acestei școli, la regimentul 51 de infanterie; d-l Romul Reou din Sibiu la reg. de inf. 31 și d-l Emil Lazăroiu din Orăștie la reg. de inf. 5. Toți trei au obținut la examenul final calculul general »foarte bine«.

Felicitățile noastre!

Fișpanul comitatului Brașov la regele României. După cum află ziarele din Budapesta, fișpanul comitatului Brașov, a fost primit zilele trecute de regele României în audiență la Sinaia. D-l fișpan și d-na au fost reținuți la dejun în castelul regal.

Cum promovează cultura un inspector regesc de școală. Ni-se comunică din

nordul Transilvaniei cu data de 12 Aug. n. a. c. de către un bărbat demn de toată credința următoarele: Vin a vă aduce la cunoștință câteva floricele din activitatea și niziunile culturale ale inspectorului reg. ung. de școale cu sediul în Sighișoara. S'a dus vestea despre purtarea acestui inspector cu numele Druiszner (se vede a fi un șvab maghiarizat) — la vizitațiunile ce le face școalelor în comitatul Târnavei mari. Pe la începutul lui Iunie a. c. cu ocaziunea vizitațiunii școalelor de stat d-l Druiszner a ajuns și în comuna Buia, unde a vizitat și școala română gr. cat. de acolo. Cu această ocaziune numitul inspector reg. de școale, de sigur pentru a arăta că este la înălțimea chemării sale culturale, s'a expectorat acolo brilând cu următoarea sentință, care n'are lipsă de comentariu:

»Mitropolitul din Blaj și toți popii valahi ar trebui spânzurați, ear preparanții din Blaj aruncați cu dinamită în aer!»

Să nu vă mirați, căci acest d-l inspector e vestit ca »amabil« și om »politicos«. Așa de exemplu nu se întâmplă cascând se întâlnește cu un învățător sau preot român, fie chiarși protopop să nu-i zică pe nume cu adăusul de »baci« (pe românește: nene), par-că ar fi toți cuscrii și finii săi. Apoi când vine vorba de valahi, vedeți că nu să jenează a-și arăta deplina lui iubire față de ei. A vrut să-și arate iubirea sa specială și pentru Sași (poate având încă conștiința că și el se trage din viața lor) și a candidat la alegerea trecută de deputat din Cohalm. Dar a pățit rușine și cel ce l'a blamat mai mult a fost un ungur neaoș, advocatul Apathy.

Intru cât se potrivește expectorațiunea de mai sus cu poziția unui inspector reg. de școale, care, ori și cine ar fi el totuși trebuie ținut de reprezentantul ministrului de culte și instrucțiune publică și de directorul cultului maghiar din acel comitat — n'am să stabilesc eu: Se pare însă, că chiar și respirul de 3 ani acordat de noua lege școlară — școalelor noastre — i-se pare numitului inspector reg. ung. de școale prea lung, și ar dori și voi, ca pe calea unei execuțiuni sumare — începând cu capul provinciei mitropolitane — să ajungă mai repede la scop!

Văzând că publicarea acestui caz întârzie, viu a vi-l comunica. Purtarea nequalificabilă a numitului inspector reg. de școale indică cam la ce au să se aștepte în viitor școalele noastre, precum și totala desconsiderare și desprețuire a organelor noastre școlare. *Călătorul.*

Logodne. Dora Vuia și Dr. Victor Bontescu logodiți. Arad-Hațeg. August 1907.

— Sofia Burdan și Ioan Sever Halmașian logodiți. Sinitea-Timișoara. August 1907.

— Livia Pop și Dr. Romul Boilă fi danțați. Bădăcin, Dealul Țarinei 17 August 1907.

Accident nenorocit. Azi dimineață pe la oarele 8 s'a întâmplat o mare nenorocire pe linia tramvaiului în apropierea ferestrelor d-lui Kocsis. Un car încărcat cu brânză, pe care se aflau locuitorii din Satulung Dumitru Comșa, I. C. Fulga și A. Bucurenciu venind de către Dârste voia să treacă peste linia tramvaiului, pentru a da în drumul care duce pe lângă cazarma hovezilor. În momentul acesta veni cu mare viteză moterul și ne-mai putându-se opri, aruncă la pământ pe cei doi cai, cari se aflau pe linie. În urma acestei izbiri s'a răsturnat și carul. Un cal a rămas mort, iar Dumitru Comșa și I. C. Fulga s'au ales cu grave leziuni, fiind transportați la spital. Poliția, care a sosit la fața locului, a început să cerceteze cazul, pentru a stabili responsabilitățile.

Necrolog. Ni-se anunță moartea d-nei Virginia A. Pop n. Pop întâmplată Sâmbătă la 17 August n. a. c. în Gilău, după lungi și grele suferințe, în anul al 34 al vieții și al 12-lea al fericitei sale căsătorii. În mormântarea a avut loc în 19 Aug. n. Odihnească în pace!

Incident la granița între România și Ungaria. Din Deva i-se comunică biroului ungar de corespondență următoarele: În munții dela Pietroșeni la granița dintre Ungaria și România se află pe teritoriul ungar un ferestru pentru lucrarea lemnului pădurei. Sâmbătă lucrătorii au început tăerea pădurei. Cum însă Românii consideră o parte a acestei păduri ca aparținându-le lor, un necunoscut a tras de pe teritoriul românesc un foc de pușcă, care a rănit la picior pe lucrătorul ungar Adam Chirilă. Ceilalți lucrători s'arîră în ajutorul lui. Ateptorul se refugiă în pădure și lucrătorii nefiind înarmați nu îndrăzniră să l urmărească. Rănitul a fost transportat la spitalul din Deva. Poliția de graniță a încunostințat

telegrafic ministerul de interne cerând orânduirea unei anchete.

Nouă ofiții postale în comitatul Năsăud. Ministrul de comerț a încuviințat înființarea unui oficiu postal în comuna Ilva-mică și a unei agenturi de poștă în comuna Herina.

Foc în Satulung. În noaptea de Luni spre Marți a ars casa și șura locuitorului din Satulung Czimbor Ianos. Dela casa acestuia a luat foc casa prăvălia și grajdul comerciantului român George Moroianu, arzând până în pământ.

Din Râșnov. Cu data de 6 Aug. st. v. ni-se scrie din Râșnov: Sâmbătă în 4 c. p. m. la 3 oare a început o ploaie cu vânt, trăsnete și fulgere. Un sas ce venia din pădure cu carul încărcat cu lemne, trăsnetul i-a lovit un bou din jug. La dotunătura ce a urmat au căzut la pământ ambii boi, precum și sasul. Un bou a murit pe loc, iar altul s'a sculat cu coarnele rupte. Sasului nu i-s'a întâmplat nimic.

De femeia, despre care v'am scris că a plecat acum câteva săptămâni la cules de fragi fără să se mai reîntoarcă acasă, nu se mai știe nimic. C—n.

Manevrele împărătești din Austria. Din Viena se anunță că manevrele imperiale vor fi probabil contramandate din cauză că în regiunea în care urmează a avea loc, s'ar fi constatat mai multe cazuri de tifos. O telegramă din Laibach anunță că în în reg. 27 de infanterie s'au constatat câteva cazuri de tifos.

Atentat contra ministrului de război RUSSE. »Petersburga-Gazeta« anunță că poliția a arestat, în strada Kirotsnaia, 4 teroriști, cari urmăreau într'un automobil pe generalul Redingher, ministrul de război. Ei îl urmăreau cu scopul de al omori.

Rectificare. În numărul trecut al foaiei noastre (174) la articolul de fond pag. 1-ă, coloana 3-a, rândul 32 de sus în jos, în loc de »majoritate« este a se citi minoritate.

Anuarele Școalelor române secundare.

Anuarul al X. al școlii capitale ort. or. române de băieți și de fetițe din Lugos, pe a. școl. 1906/1907, de d-l George Joandrea, învățător și girantul direcției școlare. Pag. 53.

(Dare de seamă.)

Din cuprinsul acestui »Anuar« relevăm următoarele:

I. O interesantă disertație asupra l. materne ca bază a învățământului în școala populară, ținută de diriginte la adunarea generală a Reuniunii învăț. români din dieceza Caransebeșului în 20 Aug. 1906, la Băile Herculane. Ideia fundamentală a acestei disertațiuni este: »Un popor, și prin urmare și poporul românesc prin limba lui trăiește«.

Discurs în memoria lui Francisc Rakoczi, ținut tot de d-l Joandrea, în fața școlărilor. Relevăm din acest discurs faptul, că în armata lui Rakoczi s'au luptat alături de Ungurii și mulți Români, între care se amintește și Pintea-Viteazul, căpitanul Ursu și Palica.

II. Date statistice: Școala aceasta are 6 clase de băieți (a V. și VI. imbinat) și 6 clase de fetițe plus un curs »supletor« (de ce nu »întregitor« sau încăi »complementar«, termin usuat în România?) la care au funcționat preste tot 10 puteri didactice: 6 bărbați și 4 femei. Dirigent d-l G. Joandrea. Numărul școlărilor la finele anului: băieți 118, fetițe 149, în total 267, toți Români, în afară de un băiat.

Promovați 205, corigenți și repetenți 62 (proporție normală). Și cele trei eleve din cursul complementar.

III. Dintre mijloacele pedagogico-didactice înseamnă: a) Excursiuni cu școlării (elevi și eleve) din clasele superioare la fabrica de mătăsărie și la școala agromonică din Boldur.

b) Ajutoare diferite: 1) Magistratul orașenesc a dat 190 cor. pentru ajutarea elevilor săraci cu îmbrăcăminte.

2) »Societatea vânătorilor« din Lugos, societatea »Humanitas«, direcția »Lugoje-nei« au imbrăcat câte 2 elevi, în total 6 elevi.

3) Tot »Lugojana« a donat 200 cor. pentru cărți la elevii săraci.

4) Inteligența română dela »Masa poganilor« a imbrăcat 7 elevi, (donând 200 cor.)

5) Doamna Hermina Maniu (Lugoj) a dăruit îmbrăcăminte la mai mulți elevi și eleve.

6) În internatul de fetițe, sub direcția d-nei Sofia Florescu, au fost adăpostite 10 eleve. Internatul acesta, înființat cu multă osteneală, de câțiva binesimțitori Români,

nu este imbrățșat, cum ar trebui să fie de ai noștri, cari mai prefer a-și trimite fetițele prin internate străine, deși și la școala românească se propun și limbile germană și franceză, pe lângă studiile legale.

Internatul a primit donațiuni dela institutul de credit »Steaua« (Petrovaselo) 20 cor. și dela institutele »Bocșana« și »Săcana«, câte 10 cor.

Educația morală și religioasă au fost foarte bine îngrijite, stând școala sub inspecția Ven. Conzistor din Caransebeș, care își exercită drepturile și datorile sale prin d-l Dr. G. Popovici protopresbiter și deputat dietal.

Corpul didactic are și o bibliotecă de 196 opere în 209 volume, și o grădina școlară, — pentru lucrările practice. Dar despre biblioteca elevilor și elevelor, măcar din clasele superioare, despre vre-o școală de repetiție, sau de adulți, »Anuarul« nu pomenește nimic. Până când ne vom închide oare »între cei 4 pereți« ai școluțelor noastre? Când învățătura noastră va începe să fie, nu numai pentru școală, ci mai ales pentru viață?!

Prof. V. Gr. Borgovanu.

Convocare.

Adunarea generală cercuală a despărțământului Bran al Asociațiunii se va ținea Duminecă în 12/25 August a. c. la 11 oare a. m. în Sohodol, biserica veche, cu următoarea ordine de zi:

1. Deschiderea ședinței prin directorul despărțământului. 2. Raportul comitetului. 3. Raportul bibliotecarului și casarului. 4. Alegerea unei comisuni pentru încasarea taxelor de mai sus, pentru încasarea taxelor și pentru aquirarea de noi membri. 5. »Folosul tovarășilor«, disertațiune lucrată de d-l Victor Pușcariu, paroh în Sohodol. 6. Referada comisuni de sub pct. 4. 7. Alegerea a doi membrii pentru verificarea procesului verbal și încheierea ședinței.

Bran, în 3 (16) August 1907.

În numele comitetului
George Babeș,
dir. desp.

ULTIME STIRI.

Paris, 21 August. Agenția »Havas« înregistrează o versiune după care un înalt diplomat italian ar fi declarat, că întrevederile de la Wilhelmshoehe, Ischl și Semmering, ar avea de scop după inițiativa regelui Angliei, de a reorganiza concertul european pe nouă baze. Ar fi vorba de o înțelegere între state pentru garantarea integrității teritoriale, neadmitându-se nici o schimbare, regulând în mod pacinic toate diferențele și obligând la nevoie prin forță pe celelalte state să primească soluțiile. Acest acord ar fi să dureze 25 de ani și ar permite însemnate reduceri în bugetele militare ale tuturor statelor.

Paris, 21 August. Amiralul Philibert telegrafiază cu data de 19 August st. n. că situațiunea la Rabat și Larrache este satisfăcătoare. Mazaganul este liniștit. După știrile primite dela Marakeș Muley Hafid ar fi fost proclamat sultan. Saffi și Mogador sunt liniștite. Un atac general puternic a avut loc alaltăeri în contra lagărului dela Casablanca de dimineață. Cu un tir foarte eficace, crucișătorul »Gloire« a respins marile contingente ale cavaleriei marocane, care era susținută de pedestri. Marocanii par a fi suferit pierderi simțitoare.

Diverse.

Animale inteligente. E cunoscut în genere, că maimuțele sunt unele din cele mai inteligente animale ale lumii. În timpul mai nou se povestește despre o rasă de maimuțe din Guyana, cari ar fi chirurghi excelenți. Dacă să rănește adevăc una din ele, celelalte o înconjoară, o compătimeșc și ce-i mai principal: caută să-i ajute. Una își bagă degetele în rană pare că ar voi să examineze adâncimea ei, alta culege niște foi, cu cari să oprească curgerea sângelui, până când altele culeg frunze de arbori cu efect vindecător. La prima cetire

lucrul pare cam de necrezut; cu toate acestea mulți călători, cari au avut ocazie a urmări cu atenție viața maimuțelor, întăresc cele de mai sus.

Naturalistul Parnille povestește următoarea întâmplare, care întrece totul, ce se știe până acum despre inteligența animalelor: Într'una din pădurile seculare ale Americii de mijloc a prins o maimuță mică de mărimea unui om. A ținut-o la dânsul câteva zile și a îngrijit-o cu multă bunăvoință. După câteva luni i-a dat drumul. Maimuța însă nu l'a părăsit; ci ca un căne credincios îl urma în toate căile lui. Câte odată, adevărat, că nu da acasă câte o zi întreagă, dar sara apărea cu mare punctualitate la locuința stăpânului său, față de care simția o mare atracție și simpatie. Într'o zi stăpânul său, pe când voia să taie o ramură, a scăpat puțitul și s'a rănit la mână. Maimuța a privit puțin sângele roșu, ce țâșnia din brațul stăpânului său, apoi dispăru. Parnille și-a îngrijit rana, a spălat-o și pe urmă s'a legat la mână. Peste un sfert de oră, se reîntoarce maimuța în fugă, aducând niște foi de arbore. Parnille știa ce dorește maimuța și cu frunzele aduse de ea și-a acoperit rana. La vederea acestora, maimuța a scos un sbieret de bucurie. Și minunea minunilor; frunzele au avut efect bun, căci rana s'a vindecat în câteva zile.

Romanul unui inel de logodnă. În chipul cel mai minunat s'a aflat mai deunăzi în New-Columbus un inel de logodnă, a cărui pierdere a pricinuit despărțirea logodnicilor. George Well se logodise cu fata unei familii binevăzute. Nunta era pregătită și orașulul întreg o aștepta cu interes. Mirele cumpărase deja și biletele pentru călătoria de nuntă în Europa și voi să dea soției sale un inel de căsătorie gravat frumos. Ea era însă cam superstitioasă și nu voi să primească inelul înainte de ceromoniele nuntii. Well băgă inelul în buzunar. Dar întâmplarea nu fu de noroc. El pierdu inelul. Toate căutările au fost zadarnice, căci inelul nu era de aflat. Mireasa cea tinăară era nemângâiată.

Crezută, că întâmplarea este un semn rău, o năpădise gândurile rele, și fiindcă inelul nu se găsi își lăsă mirele singur și logodna fu stricată.

După patru luni, într'o zi se plimba el prin grădina sa. Într'un strat de carflor văzu și unul vestejit și stricat. Well se plecă și scoase floarea de carflor din pământ. Rădăcina era strânsă de un inel de metal — inelul pierdut. Well duse inelul cu planta cu tot la mama miresii. Se dovedi, că era inelul căutat. Iute se împăi cară și nunta amănată se ținu cu mare alaiu.

Bibliografie.

Manual complet de agricultură rațională, de Dr. George Maior, profesor de agricultură la școala superioară de la Ferestru și la Seminarul Nifon Mitropolitul din București. — Cartea cuprinde patru volume:

Vol. I. **Agrologia**, s'eu Agricultura generală, 34 côle de tipar cu 217 figuri în text. Carte didactică aprobată de On. Minister de Agricultură al României cu decizia Nr. 2078 din 1897. Costă 5 corone.

Vol. II. **Fitotechnia**, s'eu cultura specială a plantelor, 38 côle de tipar cu 202 figuri în text. —

Carte premiată de Academia Română cu premiul Nasturel-Herescu în sesiunea din anul 1889. Costă 8 corone.

Vol. III. **Zootechnia**, s'eu Cultura generală și specială a vitelor cornute, dimpreună cu lăncăria și lăptăria, 49 côle de tipar cu 225 figuri în text. Costă 8 corone

Vol. IV. **Economia Rurală**, s'eu organizațiunea și administrarea moșiilor mari și mici. Costă 8 corone.

Manual de Agricultură rațională vol V. **Ippologia** s'eu zootechnia specială a cailor de George Maior. Prețul 3 cor. plus 30 bauți porto.

Manual de Agricultură rațională vol. VI. cuprindând crescerea, îngrășarea și utilizarea Porcilor s'eu Zootechnia lor specială de George Maior. Prețul 5 cor. plus 30 bauți porto.

»Cultura și îngrijirea grăului«, de I. F. Negruțiu. Prețul 14 b. (plus porto 5 b.)

România agricolă, studiu economic de Dr. George Maior, profesor de agricultură și fost estimator expert la banca agricolă. Motto: »S'erao în țără s'erao«. Eminescu. Prețul 2 cor. plus 10 b. porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor respons. interim.: Victor Braniceo

A V I S!

Pe baza autorizării primite dela adunarea generală ordinară, ținută la 27 Februarie 1907 în care s'a decis urcarea capitalului social al institutului dela 600.000 la 1.200.000 coroane, oferim pentru subscriere, respective pentru cumpărare, acțiunile din emisiunea nouă neoptate de acționarii vechi până la termenul fixat, pe lângă condițiunile următoare:

1. Prețul unei acții din emisiunea nouă, conform valorii reale de azi constatate cu privire la fondurile de cari dispune institutul, se fixează în sumă de 240 coroane, din care 200 coroane se adaugă către capitalul social, iară restul de 40 cor. după detragerea speselor emisiunii, se adaugă la fondul de rezervă.

2. Prețul de emisiune se plătește în cinci rate treilunare astiel, că deodată cu însinuarea pentru cumpărare se plătesc dela fiecare acție câte 48 c. adică patruzeci și opt coroane ca prima rată din prețul de emisiune, iară ratele următoare de câte 48 coroane dela acție se plătesc conform dispoziției §-lui 10 din statute tot la perioade de câte trei luni.

Fiecare acționar are însă drept să plătească mai multe rate, sau toate ratele înainte de termen.

În lipsa de plată a ratelor la termenele fixate se aplică dispozițiile §-lui 10 din statute, în sensul cărora acția neplătită se anulează și în locul aceleia se emite un nou titlu de acție, iară ratele plătite cad în favorul fondului de rezervă.

3. Acțiunile noave după plățirea tuturor ratelor vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile ce posedă acționarii vechi, dar la dividendă participă numai cu începutul de 1 Ianuarie 1909.

Dela plățirea ratelor până 1 Ianuarie 1909. acționarii primesc după ratele plătite 4 1/2 % interese, iară după ratele restante plătesc 6 % interese de întârziare.

Eliberarea acțiunilor noave va urma numai după plățirea prețului întreg al aceloră, iară până atunci fiecare acționar primește un titlu provizor de acții, în care se induce plățirea tuturor ratelor din prețul de emisiune.

4. Declarațiile pentru subscrierea, respective cumpărarea acțiunilor din emisiunea nouă, sunt de a se trimite subscrise în toată regula împreună cu prima rată de 48 coroane dela acție la adresa institutului cel mult până în 30 Septembrie 1907. st. n.

Formular pentru declarații de subscriere la cerere espedăm imediat la adresa tuturor, cari doresc să cumpere acții din emisiunea nouă a institutului nostru.

Subscrierile de acții se vor lua în considerare în seria precum au sosit acelea la institut prin urmare la caz, dacă s'ar subscrie mai multe acții de câte a ramas neoptate și direcțiunea va uza de dreptul său să reducă numărul acțiunilor subscrise. Reducerea se va face astfel că acționarii cari s'au însinuat mai timpuriu vor avea prioritate față de aceia, cari au subscrise mai târziu acții din emisiunea nouă.

Direcțiunea institutului de credit și economii
„Bihoreana.”

Nr. 2972,1—6.

La tipografia și librăria A. Mureșianu

se pot procura următoarele:

Ivanovici: Valurile Dun. Vals . . .	C. b.	—36
Păba F. C.: Potpouriu din melodii națion. rom.		—70
Concordia Vals		—50
Victoria-Quadril		—40
Harmonia-Quadril		—4
Forumbescu: Baladă pentru violină 2 cu acompaniament de pian		1.
Potpouriu din opereta		50
"Craiu nou"		2.—
Uvertură din opereta "Craiu nou"		1.50

Biblioteca populară „Minerva”

- Nr. 1, 2 și 3: „Istoria populară a Românilor”
 Nr. 4: „Cântarea României”
 Nr. 5: „Istoria populară a Literaturii Române”
 Nr. 6: „Revoluția lui Tudor Vladimirescu”
 Nr. 7: „Pierderea Basarabiei”
 Nr. 8: „Unirea principatelor și domnia lui Cuza”
 Nr. 9: „Mihail Cogălniceanu”
 Nr. 10: „Vasilie Alexandri”
 Nr. 11: „Stefan cel mare”
 Nr. 12—13: „Mihail Viteazul”
 Nr. 15: „Răpirea Bucovinei”
 Nr. 16: „Cum se ne crescem copiii”
 Nr. 17: „Păstrarea sănătății”
 Nr. 18: „Ce se cetim”
 Nr. 19: „10 Măi”
 Nr. 20, 21 și 22: „Războiul Românilor pentru neateranare”
 Nr. 23: „Veniamin Costachi”
 Nr. 24: „Aritmetica”
 Prețul fie-cărui număr 15 bani.

Biblioteca musicală:

• Note pentru voce și piano.

- Nr. 1: „Destăptă-te Române”
 Nr. 2: „Luna dorme”
 Nr. 3: „A oleo!”
 Nr. 4: „Suspine crude”
 Nr. 5: „Cât te-am iubit”
 Nr. 6: „Călugărul din vechiul schit”
 Nr. 7: „Pentru tine Iano”
 Nr. 8: „Două fete spală lână”
 Nr. 9: „Ce te legeni codrule”
 Nr. 10: „Steluța”
 Nr. 11: „Cucuruz cu frunza 'n sus”
 Nr. 12: „Fetișo din acel sat”
 Nr. 13: „Popa dice că nu bea”
 Nr. 14: „Inimioara mea”
 Nr. 15: „Am un leu și vreau să-l beau”
 Nr. 16: „Pasere galbină 'n cioc”
 Fie-care număr 20 bani.

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și explicarea dansului nostru de salon

„Romana” dans de colónă în 5 figuri. Descrișă și explicată împreună cu muzica ei, după compunerea ei originală. Cu-o introducere („în loc de prefață”), de *Tunaru din Dumbrău, Popa*. — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei ocole de note (muzica „Romanei” cu explicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana” se poate procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Schimbare de local.

LEOPOLD SOLE

Graveur și fabricant de

Stampile de Cauciuc

Dela 1 Septembrie a. c.

se mută

în Prăvălia din casele

lui COPONYI, Strada Vămei,

colțul Stradei Mihaill-Weis Nr. 2.

[2971,2—5.]

Avem onoarea a face cunoscut că, cu începere dela 1 Septembrie a. c. vom deschide

O grădină de copii

în locuință spre stradă, din Strada Neagră Nr. 12. — Tot acolo se va începe atunci și Școala de împletituri pentru fetițe.

Inscrieri se primesc în Strada Castelului Nr. 122.

Ne rugăm de a ne sprijini:

Bertha Folberth și Anna Sterns.

[2962,10—8].

In atențiunea

Domnilor Voluntari!

Domnilor Voluntari, nu aruncați bani scumpi pe sdrențe la firme necinstite!

Cine voesce să aibă Uniformă bună, efină, elegantă și întru toate reglementară să se adreseze la primul atelier de uniforme al subscrisului în Brașov.

Firmă premiată cu medalia de argint la Expoziția din București 1906.

Cu stimă

DUMITRU PLATOȘ,

Brașov, Strada Mihail-Weis nr. 3.

(Casele proprii).

2968,2—5.

Primul atelier românesc de spălat și călcat în Brașov.

— A V I Z! —

Subscrise am onoarea a aduce la cunoștința On. public din loc și streinătate, că în atelierul meu de spălat și călcat,

se spală tot felul de haine de vară

pentru Dame, Bărbați și Copii cât de fine, precum și rufărie, gulere, manjete și altele, asemenea și trusouri pentru mirese cu

Prețuri foarte ieftine.

Rog deci pe On. public a mă cerceta cât mai mult, spre a se convinge de acuratețea și prețurile reduse, ce le fac.

Cu distincă stimă

Văduva Maria Cacâz,

Strada Măcelarilor Nr. 3.

Unde?

se poate cumpăra ieftin și bun Stofe de Rochii moderne pentru Dame de tot felul.

Pelerine de dantelă,

Cretone, Flanell,

Voil de'lin,

Zephir, Barchent,

Batiste, Satin,

Oxford, Stofe de in,

Pânzături de masă cu metru, Servete, Garnituri de masă și pat. — Mătăsării pentru bluse și rochii. — Stofe de lână pentru bărbați de costumuri întregi.

Toate mărunțișurile pentru croitori. 2941[1—10].

În salonul de mărfuri Parthie și Resturi

Strada Neagră Nr. 35

JULIUS RESCHNER.

Goldstein B.,

Strada Vămei Nr. 21.

[259,2—3.]

Confecționează specialități de cele mai moderne Corsete în toate formele dela 4 florini în sus. Asemenea tot-felul de îndreptătoare ortopedice, legături de pânțec și pentru stări binecuvântate.